

X PREDAVANJE
VREMENSKO RAZGRANIČENJE RASHODA I PRIHODA, TROŠKOVI REZERVISANJA, FINANSIJSKI RASHODI, OSTALI RASHODI...
Prof.dr Ana LalevićFilipović

VREMENSKO RAZGRANIČENJE RASHODA I PRIHODA

- **CILJ:**
  - *da rashode i prihode pravilno raspodijeli između Iskaza o ukupnom rezultatu/Bilans uspjeha/ i Iskaza o finansijskoj poziciji/Bilans stanja/, i to tako da rashodi i prihodi koji se odnose na tekući obračunski period budu uključeni u Iskaz o ukupnom rezultatu/Bilans uspjeha/, a oni koji se odnose na budući (naredni) obračunski period budu zadržani (odloženi) u Iskaza o finansijskoj poziciji/Bilans stanja/.*
    - *Tranzitorne (prenosne);*
    - *Anticipativne (prijevremene)*
- Nastala su kao posljedica primjene sljedećih računovodstvenih načela u obračunu rezultata:
  - Načelo nastanka poslovnog događaja i
  - Načelo uzročnosti prihoda i rashoda (matching princip)
- **DOKUMENTACIJA:**
  - Obračuni, fakture i dokumenta platnog prometa

VRSTE VREMENSKIH RAZGRANIČENJA

- **UNAPRIJED PLAĆENI RASHODI (tranzitorna aktiva-AVR)**
  - (premije osiguranja, zakupnine)
- **NASTALI (obračunati) TROŠKOVI KOJI JOŠ NISU PLAĆENI (anticipativna pasiva-PVR)**
  - (obračunati troškovi - električna energija, zakupnine, reklame, premije osiguranja, pretplate na časopise)
- **UNAPRIJED NAPLAĆENI PRIHODI (tranzitorna pasiva-PVR)**
  - (prihodi koji će biti fakturisani u periodu do 12 meseci od dana bilansa)
- **NENAPLAĆENI PRIHODI (anticipativna aktiva-AVR)**

280-UNAPRIJED PLAĆENI TROŠKOVI- TRANZITORNA AKTIVA (AVR)

Pojam i karakteristike

- **isplata (novčani izdatak) predhodi nastanku rashoda**
- *budući da se navedeni troškovi ne odnose na obračunski period u kome je izvršeno plaćanje, utvrđivanje i knjiženje troškova koji se odnosi na određeni obračunski period pretpostavlja njihovo **podvajanje** na dio koji pripada odnosnom obračunskom periodu i dio koji se odnosi na budući obračunski period.*
- *Vremensko razgraničenje unaprijed plaćenih rashoda se vrši uz pomoć dvije metode:*
  - *Naknadno utvrđivanje troškova koji se vremenski razgraničavaju;*
  - *Metodom tekućeg aktiviranja i otpisivanja troškova koji se vremenski razgraničavaju*

Koji troškovi imaju karakter unaprijed plaćenih rashoda

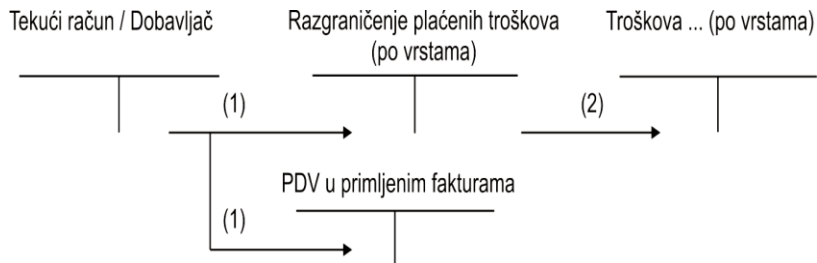
- *troškovi osiguranja, kao premije za različite vrste i vidove osiguranja,*
- *troškovi zakupnina, reklama,*
- *pretplata za naučno-stručne časopise i sl.*

KNJIGOVODSTVENO EVIDENTIRANJE

1) odobrava se račun-Tekući račun za vrijednost izvršene isplate uz istovremeno ili račun-Dobavljači, za vrijednost ispostavljene fakture uz istovremeno zaduženje računa-Razgraničenje troškova usluga (AVR).

Kada u toku mjeseca nastanu troškovi:

2) odobravanjem računa- Razgraničenje troškova usluga (AVR) uz istovremeno zaduženje računa-Troškovi (materijala, (ne)produktivnih usluga i sl.).

PRIMJER UNAPRIJED PLAĆENIH TROŠKOVA

1. Preduzeće je dobilo fakturu za pretplatu za naredna 4 mjeseca (decembar, januar, februar i mart) od ISRCG za časopis Računovodstvo i revizija i primilo fakturu br. 15 koja glasi na 1.000 € +PDV 19%.
2. Iznos fakture je plaćen sa tekućeg računa.
3. Prenijeti iznos troškova pretplate koji se odnose na tekući mjesec.

UNAPRIJED PLAĆENI TROŠKOVI

DANAS

Primljena faktura i
isplaćena

Za više mjeseci unaprijed
(1.000 €)

KASNIJE

Mjesečni iznos
troškova

1.000: 4= 250€

PITANJE: *Da li je 1.000 € trošak pretplate na časopise za tekući mjesec? Ako ovaj iznos unesete u troškove šta će se desiti sa bilansom uspjeha?*

Bilans uspjeha, tj. rezultat će biti podcijenjen jer su u njemu nerealni troškovi od 1.000 €, a treba da budu knjiženi troškovi od 250€.

RJEŠENJE UNAPRIJED PLAĆENIH TROŠKOVA

1. Preduzeće je dobilo fakturu za pretplatu za naredna 4 mjeseca (decembar 2013, januar, februar i mart 2014. godine) od ISRCG za časopis Računovodstvo i revizija i primilo fakturu br. 15 koja glasi na 1.000 € +PDV 19%.

2. Iznos fakture je plaćen sa tekućeg računa.

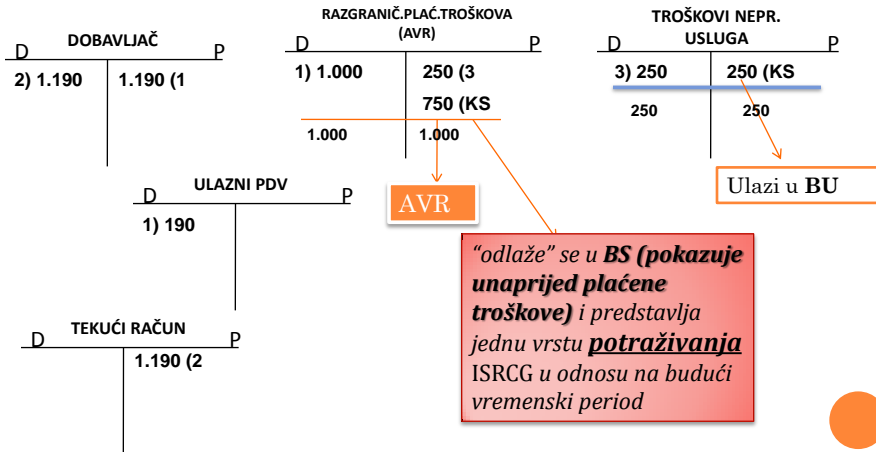
rb	Opis promene	D	P
1.	Razgraničenje plaćenih troškova (AVR) PDV u primljenim fakturama Dobavljači Faktura br. 15	1.000 190	1.190
2.	Dobavljači Tekući račun Plaćanje fakture	1.190	1.190

3. Prenijeti iznos troškova pretplate koji se odnosi na tekući mjesec.

rb	Opis promene	D	P
	Troškovi neproizvodnih usluga Razgraničenje plaćenih troškova (AVR) Za uplaćeni mjesečni trošak pretplate	250	250

KNJIŽENJE U GLAVNOJ KNJIZI (U "MOM KNJIGOVODSTVU") PRETPOSTAVKA DA JE KRAJ ISKAZNOG PERIODA (NPR. 31.12 2013.)

490-NEISPLAĆENI (OBRAČUNATI) RASHODI - ANICIPATIVNA PASIVA (PVR)

Pojam i karakteristike...

- **NASTANAK RASHODA PREDHODI ISPLATI**
- **troškovi nastaju u jednom obračunskom periodu, dok se fakture za njih primaju i plaćaju u narednom obračunskom periodu**
- U cilju realnog obračuna rezultata, neophodno je nastale troškove vezati za period u kome su nastali

Koji troškovi imaju navedena obilježja...

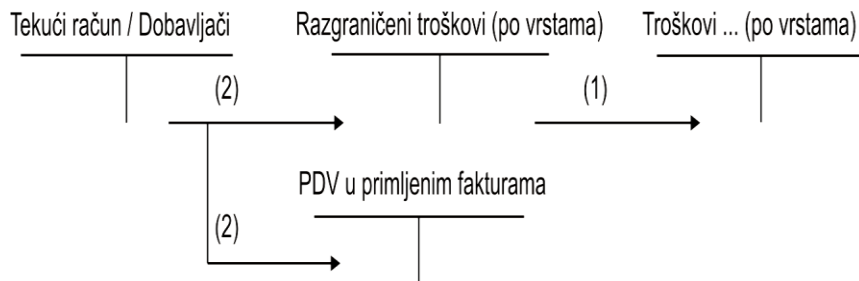
- troškovi popravke i održavanja materijalne stalne imovine,
- troškovi elek.energije, troškovi telefona...
- zakupnine,
- troškovi časopisa i drugih publikacija,
- troškovi kala, rastura, kvara i loma,
- posebno troškovi kamata - finansijskih rashoda,
- neke vrste nematerijalnih troškova i sl...

KNJIGOVODSTVENO EVIDENTIRANJE

1) odobrava se račun-Razgraničeni troškovi (po vrstama) uz odobrenje računa-Troškovi... (po vrstama).

Kada stigne faktura ili se izvrši isplata:

2) zadužuje se račun- Razgraničeni troškovi (po vrstama) uz istovremeno odobrenje računa-Dobavljači (odnosno-Tekući račun ukoliko je isplata izvršena po nalogu banke).

PRIMJER OBRAČUNATIH TROŠKOVA

- U toku mjeseca zakupljen je poslovni prostor.
- Ugovorena zakupnina je 1.000 € mjesečno (3.000€ ukupno za mjesec decembar 2013., januar i februar, 2014.godine). **Plaćanje se vrši po isteku tri mjeseca.**
- Na datum bilansa obračunata je zakupnina za tekući mesec.

OBRAČUNAT ZAKUP POSLOVNOG PROSTORA (TROŠAK JE NASTAO ALI NIJE PLAĆEN)

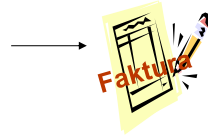
DANAS

Troškovi
zakupnine za
jedan mjesec
1.000 €
(faktura nije
primljena)

Preduzeće koje vam je dalo zgradu u zakup traži da platite tek kad prođe 3 mjeseca tj. platićete 1.000 € + PDV (tek posle tri mjeseca stiže faktura).

KASNIJE

Plaćanje
zakupnine

RJEŠENJE PRIMJERA **OBRAČUNATIH** **TROŠKOVA**

- U toku mjeseca zakupljen je poslovni prostor.
- Ugovorena zakupnina je 1.000 € mjesečno (3.000€ ukupno za mjesec decembar 2012., januar i februar, 2013.godine). Plaćanje se vrši po isteku tri mjeseca.
- Na datum bilansa obračunata je zakupnina za tekući mjesec.

Opis promene	D	P
Troškovi zakupnine	1.000	
Razgraničeni troškovi (PVR)		1.000
<i><u>Za obračunatu zakupninu za jedan mjesec (1 x 1.000)</u></i>		

RJEŠENJE...

DA JE KRAJ GODINE (31.12 2014.)

RAZGRANIČ. TROŠKOVA		TROŠKOVI NEPR.	
D	P	D	P
(PVR)		USLUGA	
ks) 1.000	1.000 (1	1) 1.000	1.000 (KS
1.000	1.000	1.000	1.000

PVR

“odlaže” se u BS i predstavlja jednu vrstu obaveze u odnosu na budući vremenski period

Ulazi u BU

281-NENAPLAĆENI PRIHODI-ANICIPATIVNA AKTIVA (AVR)

Pojam i karakteristike...

- **NASTANAK PRIHODA PRETHODI NAPLATI**
- **prihodi nastaju u jednom obračunskom periodu, dok se fakture za njih izdaju i naplaćuju u narednom obračunskom periodu**
- **Potraživanja za nefakturisani prihodi!**

Koji prihodi imaju navedena obilježja...

- intelektualne,
- zdravstvene,
- agencijske,
- reklamne usluge i sl.

KNJIGOVODSTVENO EVIDENTIRANJE

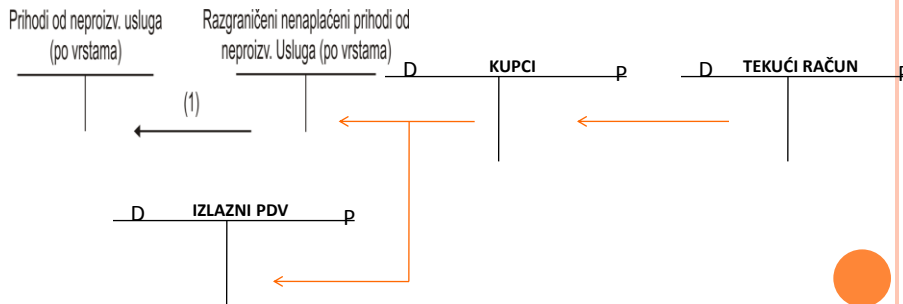
1) zadužuje se račun-Razgraničeni nenaplaćeni prihodi od neproizvodnih usluga (po vrstama) uz odobrenje računa-Prihodi od neproizvodnih usluga (po vrstama).

Dana 01.01 tekuće godine, ispostavljanjem fakture kupcu, postupak knjigovodstvenog obuhvatanja se vrši:

2) zadužuje se račun-Kupac uz istovremeno odobravanje računa- Razgraničeni nenaplaćeni prihodi od neproizvodnih usluga (po vrstama), za visinu obračunatog prihoda.

Na kraju, plaćanjem obaveze po fakturi:

3) zadužuje se račun-Tekući račun i odobrava račun-Kupac za uplaćeni iznos.

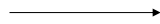
PRIMJER: NENAPLAĆENI PRIHODI

- Preduzeće je u decembru mjesecu dalo u zakup zgradu. Mjesečna zakupnina je 1.000€. Prva naplata će biti krajem januara.
- Izvršen je obračun zakupnine za decembar tekuće godine.
- Izvršen je obračun za januar mjesec.
- Ispostavljena je krajem januara faktura zakupcu koja glasi na iznos od 2.000€, PDV se obračunava po stopi od 19%. Zakupac je platio zakupninu za dva mjeseca.

PRIHOD NASTAO, ALI NIJE NAPLAĆEN

DANAS

Mjesečni **prihod**
od zakupnine
iznosi
1.000€

KASNIJE

Faktura će biti
ispostavljena
krajem januara i
glasiće na iznos
od 2.000 € +PDV
19%

Prijem
novca

PRIMJER: NENAPLAĆENI PRIHODI

- Preduzeće je u decembru mjesecu dalo u zakup zgradu. Mjesečna zakupnina je 1.000€. Prva naplata će biti krajem januara.
- Izvršen je obračun zakupnine za decembar tekuće godine.
- Izvršen je obračun za januar mjesec.
- Ispostavljena je krajem januara faktura zakupcu koja glasi na iznos od 2.000€ PDV se obračunava po stopi od 19%. Zakupac je platio zakupninu za dva mjeseca.

Opis promjene	D	P
Razgraničeni nenaplaćeni prihod...(AVR)	1.000	
Prihodi od zakupnine		
Obračunati prihod za decembar		1.000
Razgraničeni nenaplaćeni prihod...(AVR)	1.000	
Prihodi od zakupnine		
Obračunati prihod za januar		1.000
Kupci u zemlji	2.380	
Obaveze za PDV		380
Razgraničeni nenaplaćeni prihod...(AVR)		2.000
Ispostavljena faktura		

491-UNAPRIJED NAPLAĆENI PRIHODI- TRANZITORNA PASIVA (PVR)

Pojam i karakteristike

- **NAPLATA PRETHODI NASTANKU PRIHODA**
- *budući da se navedeni prihodi ne odnose na obračunski period u kome je izvršena naplata, utvrđivanje i knjiženje prihoda koji se odnosi na određeni obračunski period pretpostavlja njihovo podvajanje na dio koji pripada odnosnom obračunskom periodu i dio koji se odnosi na budući obračunski period.*

Koji prihodi imaju karakter unaprijed naplaćenih ...

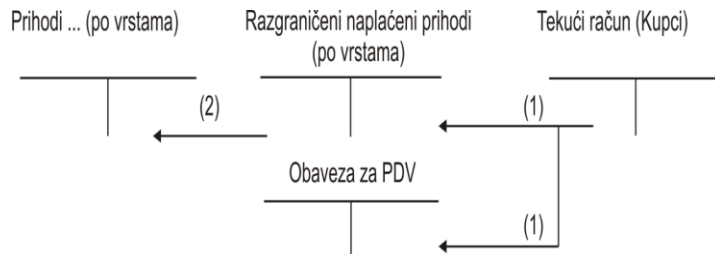
- prihodi osiguranja, kao premije za različite vrste i vidove osiguranja,
- Prihodi od zakupnina, reklama,
- Prihodi od pretplata za naučno-stručne časopise i sl.

KNJIGOVODSTVENO EVIDENTIRANJE

1) zadužuje se račun-Tekući račun za vrijednost izvršene naplate ili račun-Kupci za vrijednost ispostavljene fakture uz istovremeno odobrenje računa-Razgraničeni naplaćeni prihodi (po vrstama) (PVR).

Kada u toku mjeseca nastanu troškovi:

2) zaduženjem računa- Razgraničeni naplaćeni prihodi (po vrstama) (PVR) uz istovremeno odobrenje računa-Prihodi... (po vrstama).

PRIMJER-UNAPRIJED NAPLAĆENI PRIHODI

- KK "BB" je Ekonomskom fakultetu prodalo karata za narednu košarkašku sezonu koja traje 3 mjeseca u vrijednosti od 300€, ispostavilo fakturu i obračunalo PDV u iznosu od 57€.
- Kupci su uplatili dati iznos od 357€ na tekući račun.
- Na datum bilansa izvršen je obračun prihoda za tekući mesec.

NAPLATA UNAPRIJED PRIJE NEGO JE USLUGA IZVRŠENA

DANAS

Naplaćeno 300 € +PDV

Prijem novca

KASNIJE

Mjesečni prihod od
prodaje karata je
100 €

RJEŠENJE-UNAPRIJED NAPLAĆENI PRIHODI (PVR) (KNJIŽENJE U KNJIGOVODTVU KK „BB”)

- KK“BB” je Ekonomskom fakultetu prodalo karata za narednu sezonu koja traje 3 mjeseca u vrijednosti od 300€, ispostavilo fakturu i obračunalo PDV u iznosu od 57€.
- Kupci su uplatili dati iznos od 357€ na tekući račun.
- Na datum bilansa izvršen je obračun prihoda za tekući mesec.

OPIS PROMENE	D	P
Kupci u zemlji (<i>napomena: Ekonomski fakultet</i>)	357	
Obaveze za PDV		57
Razgraničeni naplaćeni prihod (PVR)		3.000
<u>Za unaprijed naplaćen prihod od zakupnine</u>		
Tekući račun	357	
Kupci u zemlji		357
<u>Naplata od kupaca</u>		
Razgraničeni naplaćeni prihod (PVR)	100	
Prihodi od prodaje		100
<u>Obračun za tekući mjesec</u>		

REZERVISANJA (40) I TROŠKOVI REZERVISANJA (541-549)

- *troškovi koji će se s velikom izvjesnošću pojaviti u narednim godinama, a odnose se i na prethodni, odnosno tekući period.*
- MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, rezervisanja treba priznati onda kada: *“(a) neko pravno lice posjeduje sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao rezultat nekog prethodnog događaja; (b) postoji vjerovatnoća da će za namirenje date obaveze biti zahtijevan odliv sredstava koja stvaraju ekonomske koristi; (c) može se napraviti pouzdana procjena iznosa date obaveze. Ako svi uslovi nijesu ispunjeni rezervisanje se ne priznaje”.*
- **RAZLOG:** *realan obračun finansijskog rezultata, odnosno da prihodima obračunskog perioda treba dodijeliti rashode koji su njima uzrokovani...*

NAPOMENA!

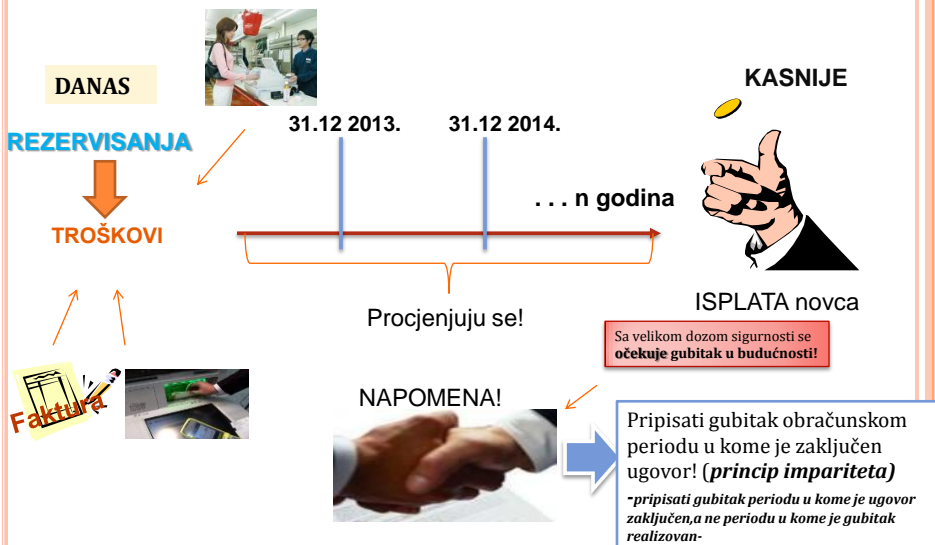
40 - DUGOROČNA REZERVISANJA

- 400 - Rezervisanja za troškove u garantnom roku
- 401 - Rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava
- 402 - Rezervisanja za zadržane kaucije i depozite
- 403 - Rezervisanja za troškove restrukturiranja
- 404 - Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih
- 409 - Ostala dugoročna rezervisanja

54-TROŠKOVI REZERVISANJA

- 541 - Troškovi rezervisanja za garantni rok
- 542 - Rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava
- 543 - Rezervisanja za zadržane kaucije i depozite
- 544 - Rezervisanja za troškove restrukturiranja
- 545 - Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih
- 549 - Ostala dugoročna rezervisanja

NAPOMENA U VEZI REZERVISANJA I TROŠKOVA REZERVISANJA

REZERVISANJA ZA PRODATE PROIZVODE U GARANTNOM ROKU...

1) *Garancija predstavlja najčešće pismeno obećanje prodavca da će u vremenskom periodu za koji je data otkloniti nedostatke i kvarove na predmetu prodaje bez dodatne naknade.*

2) **KADA NASTAJU TROŠKOVI GARANCIJE?**

○ Momentom prodaje proizvoda (usluge)..;

3) **ZAŠTO VRŠITI REZERVISANJA PO OSNOVU PRODATIH PROIZVODA U GARANTNOM ROKU?**

○ ..navedeni troškovi su uzrokovani prihodima (prihodom od prodaje lap topa) pa je u cilju realnog obračuna PFR neophodno je navedene troškove ukalkulisati u cijenu koštanja prodaje

4) **KAKO JE MOGUĆE UTVRDITI VISINU OVIH REZERVISANJA?**

○ Pocjenom...

KOJA SU VAŽNA DEŠAVANJA U VEZI TROŠKOVA REZERVISANJA SA KNJIGOVODSTVENOG ASPEKTA?

I KORAK
Analitička evidencija

Procjena i obračun navedenih troškova

II KORAK
Glavna knjiga

Na početku garantnog perioda
a) Ukalkulisavanje troškova rezervisanja

Ako se pokvari lap top
b) Knjiženje stvarnog iznosa troškova

Na kraju garantnog perioda
b) Ukidanje troškova rezervisanja

KNJIGOVODSTVENO EVIDENTIRANJE

I KNJIGOVODSTVENI KORAK:

1) za procijenjeni iznos troškova rezervisanja, odobrava se račun Dugoročna rezervisanja i zadužuje račun Troškovi rezervisanja (po pojedinim vrstama rezervisanja);

II KNJIGOVODSTVENI KORAK:

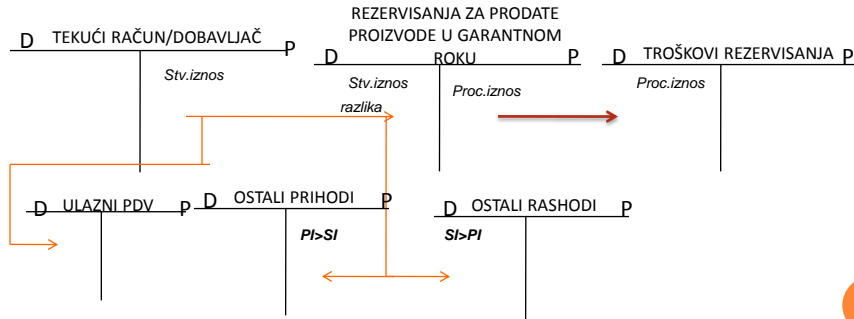
Kada očekivani trošak popravke i nastane, za visinu nastalog troška:

2) zadužuje se račun rezervisanje i odobrava račun Dobavljač (ukoliko je primljena faktura) ili Tekući račun.

II KNJIGOVODSTVENI KORAK:

Istekom garantnog roka, vrši se ukidanje rezervisanja za materijalne troškove. U pogledu navedenog mogu da se javi tri situacije:

- I. procijenjeni iznos troškova je jednak stvarnom iznosu,
- II. procijenjeni iznos troškova je veći od stvarnog iznosa,
- 3) prenošenjem salda računna Dugoročno rezervisanje na račun Ostali prihodi;
- III. procijenjeni iznos troškova je manji od stvarnog iznosa, te se postupak knjigovodstvenog obuhvatanja vrši:
- 4) prenošenjem salda sa računna Dugoročno rezervisanje (potražni saldo) na račun Ostali rashodi.

TROŠKOVI REZERVISANJA

PRIMJER IZ KNJIGE

1. Preduzeće "X" je u tekućoj poslovnoj godini prodalo 10.000 komada klima uređaja po cijeni od 150 €, uz garantni rok od 12 mjeseci.
  2. Polazeći od prethodnih iskustava, utvrđeno je da troškovi rezervisanja za prodaju proizvoda u garantnom roku iznose 96.725,00 €.
  3. Po fakturama serviseru, troškovi opravke proizvoda prodanih u garantnom roku iznose 80.000 €.
  4. Izvršiti ukidanje rezervisanja po isteku garantnog perioda.
- U pogledu navedenog, preduzeće treba da sprovede sljedeće aktivnosti:
1. prvo procjenjuje koliki će biti troškovi garancija, na sljedeći način:

% kvarova	Visina troškova popravki
5%	0-30,00
7%	30,01-70,00
15%	70,01-90,00
35%	90,01-120,00

b) na osnovu čega se pravi obračun koji bi na osnovu raspoloživih podataka izgledao:

% kvarova	kom.	Prosječna visina troškova popravki po grupi	Visina troškova popravki
5%	200	20,00	4.000,00
7%	300	50,00	15.000,00
15%	350	80,00	28.000,00
35%	450	110,50	49.725,00
UKUPNO			96.725,00

I KORAK
Analitička evidencija

KNJIŽENJE U DNEVNIKU....

R.br	Naziv konta i opis	Iznos	
		Dug.	Potraž.
1)	<i>Kupci u zemlji Izlazni PDV Prihod od prodaje proizvoda na domaćem tržištu -za prod.proizvode po fakturi-</i>	1.785.000	285.000 1.500.000
2)	<i>Troškovi rezerv.za prod. proizv. u garantnom roku Rezervisanja za prod. proiz.u gar. roku -za ukalkulisana rezervisanja trošk.-</i>	96.725	96.725
3)	<i>Rezervisanje za troškove u gar. roku Ulazni PDV Dobavljači u zemlji -za troškove popr. po fak. serviser-</i>	80.000 15.200	95.200
4)	<i>Rezervisanje za troškove u gar.roku Ostali prihodi -za ukidanje neiskoriš. Rezervisanja-</i>	16.725	16.725

ZAPAMTITE!!!!

PRAVILO!

1.Svaki prihod koji nastaje kao rezultat prodaje (proizvoda, usluga..) povlači nastanak poslovnih rashoda! (POSTOJI ČVRSTA KORELACIJA)----stoga će se za visinu njihove razlike (+ ili -) doći do promjene u sopstvenom kapitalu!

2. Ovakva korelacija NE POSTOJI kod ostalih rashoda i ostalih prihoda!

56- FINANSIJSKI RASHODI

- pozajmljivanjem tuđih sredstava, odnosno po osnovu naknade drugima za korišćenje tuđe imovine
- plaćanje kupaca prije roka dospjeća potraživanja;
- kursnih razlika po osnovu obaveza i potraživanja u stranoj valuti;
- zateznih kamata

- 560 - Finansijski rashodi iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima
- 561 - Finansijski rashodi iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima
- 562 - Rashodi kamata
- 563 - Negativne kursne razlike
- 564 - Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule
- 569 - Ostali finansijski rashodi

562-RASHODI KAMATA

novčani iznos naknade koji se mora platiti po osnovu korišćenja tuđe imovine, tako da je njena visina uslovljena ne samo iznosom pozajmljenih sredstava već i trenutnim stanjem na tržištu novca, kao i drugim činiocima

REDOVNI

NEREDOVNI

a) Uzeti dugoročni/kratkoročni krediti

b) Zatezne kamate...

MRS 24-TROŠKOVI POZAJMLJIVANJA:
a) "treba priznati kao rashod perioda u kome su nastali, bez obzira na način na koji su pozajmljivanja upotrijebljena"

○ NAPOMENA!

- Dugoroč.kredit:
  - Anuitet=rata+kamata

Ukoliko je anuitet polugodišnji, ona je potrebno pri mjesečnom obračunu finansijskog rezultata, obračunati i proknjižiti mjesečni iznos kamate da bi se "dodijelio" mjesecu na koji se odnosi

Postupak knjigovodstvenog obuhvatanja (DUGOROČNI KREDIT):

1) odobravanjem računa - Razgraničenje troškova kamate i zaduživanjem računa - Finansijski rashodi.

RAZGRANIČAVANJE		D FINANSIJSKI RASHOD P	
D TROŠKOVA KAMATA P		D	P
Polug.iznos kamate	mjese.iznos kamate	mjese.iznos kamate	

ZATEZNA KAMATA

Neblagovremeno plaćanje obaveze prema..dobavljaču, državi...
U CG zateznu kamatu određuje CBCG koja na svom sajtu svakih 6 mjeseci daje obavještenje o iznosu ove kamate. Za peiod od 01.januara do 30.juna 2013.godine, stopa zatezne kamate je 7,75%.

Knjigovodstveno obuhvatanje zatezne kamate - finansijskog rashoda vrši:

1) *terećenjem računa - Finansijski rashod za visinu obračunate zatezne kamate, a u korist računa - Dobavljači.*

Grafički prikaz:

DOBAVLJAČ		Finansijski rashodi	
D	P	D	P
	Vrijednost obaveze %zn na vdo	Obrač.zat. kamata	

Primjer:

Ps na rn Dobavljač 10.000€

1.Dobavljač nas obavještava knjižnim pismom da nam je zaračunao zateznu kamatu u iznosu od 7,75%.

DOBAVLJAČ		Finansijski rashodi	
D	P	D	P
	10.000 (ps) 775 (1)	1) 775	

KASA SKONTO...

Popust (kasa skonto) -blagovremeno izmirenje obaveze kupca-

Knjigovodstveno obuhvatanje navedene situacije vrši:

1) *odobranjem računa - Kupac za visinu neto fakturne vrijednosti, zaduživanjem računa - Tekući račun za iznos umanjen popustom, odnosno zaduživanjem računa - Finansijski rashod za visinu obračunatog popusta.*

Knjigovodstvo DOBAVLJAČA

Grafički prikaz:

KUPAC		TEKUĆI RAČUN		Finansijski rashodi	
D	P	D	P	D	P
PS) Vrijednost potraž.	Vrijednost potraž. (1)	1) Vrijednost potraživanja umanjena za obračunati tj.iskorišćeni kas.sk		1) Ks% na visinu potraživanja	

NAPOMENA:

Potrebno je stornirati PDV na visinu iskorišćenog kasa skonta (koristi se preračunata stopa PDV-a)

PRIMJER: KASA-SKONTO

- Prodali smo robu u vrijednosti od 10.000 € i odobrili kasa-skonto u iznosu od 1% ukoliko kupac plati robu u roku od 10 dana.
- Kupci su platili svoje obaveze preko tekućeg računa u roku od 10 dana.

I dio – nastanak potraživanja prema Kupcima:

Kupci		Prihodi od prodaje robe	
D	P	D	P
1) 11.900			10.000 (1)

Izlazni PDV	
D	P
	1.900 (1)

II DIO – NAPLATA POTRAŽIVANJA UZ ISKORIŠTENI KASA-SKONTO:

Kupci		Tekući račun	
D	P	D	P
1) 11.900	11.900 (2)		2) 11.781

Iznos umanjen za kasa skonto $11.900 - 119 = 11.781$

Izlazni PDV		Finansijski rashod	
D	P	D	P
	1.900 (1)		2) 100
	19 (2)		

Na iznos popusta 119 eura je uključen PDV, pa treba isključiti dati iznos!
 $119 \times 15,97\% = 19$ eura je izlazni PDV, a ostatak (100 eura je Fin. rashod);

563-NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE

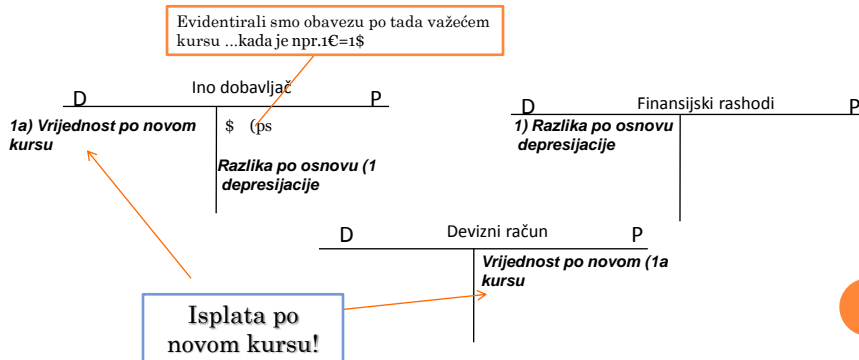
- Nastaju ukoliko su poslovni događaji sa inopartnerom **ugovoreni i evidentirani** u stranoj valuti:
  - **Depresijacija (devalvacija) domaće valute (€)** kada su obaveze prema ino dobavljaču ili ino-kreditoru evidentirane po nižem kursu u odnosu na kurs po kome se vrši isplata obaveze
    - Za visinu obračunate razlike povećava se iznos obaveze i po tom osnovu finansijski rashod!
  - **Apresijacijom (revalvacijom) domaće valute (€)** kada su nastala potraživanja evidentirana po većem kursu u odnosu na kurs po kome se vrši naplata:
    - Za visinu obračunate razlike smanjuju se potraživanja i po tom osnovu nastaje finansijski rashod!

563-NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE -DEVALVACIJA-

Knjigovodstveno obuhvatanje finansijskog rashoda (negativne kursne razlike) u slučaju pojave depresijacije (devalvacije) se vrši:

- 1) na teret računa - Dobavljači u inostranstvu u visini obračunate obaveze po kursu na dan isplate i računa - Finansijski rashodi a u korist računa - Devizni račun.

NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE -DEVALVACIJA-PRIMJER

PS na rn Ino-dobavljač je 20.000.

1) Na dan plaćanja obaveze prema ino-dobavljaču došlo je do devalvacije € u odnosu na \$ za 10%. Ova obaveza je plaćena sa deviznog računa..

Evidentirali smo obavezu po kursu npr. 1€=1\$
...OBAVEZA JE EVIDENTIRANA PO NIŽEM KURSU U
ODNOSU NA KURS U MOMENTU PLAĆANJA
OBAVEZE

Napomena!
Devalvacija €-smanjuje se
"moć"€ u odnosu na \$

<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">D</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Ino dobavljač</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">P</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1a) 22.000</td> <td style="text-align: center;">20.000 (ps) 2.000 (1)</td> <td></td> </tr> </table>	D	Ino dobavljač	P	1a) 22.000	20.000 (ps) 2.000 (1)		<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">D</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Finansijski rashodi</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">P</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">1) 2.000</td> <td></td> </tr> </table>	D	Finansijski rashodi	P		1) 2.000	
D	Ino dobavljač	P											
1a) 22.000	20.000 (ps) 2.000 (1)												
D	Finansijski rashodi	P											
	1) 2.000												
<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">D</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Devizni račun</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">P</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">22.000 (1a)</td> <td></td> </tr> </table>		D	Devizni račun	P		22.000 (1a)							
D	Devizni račun	P											
	22.000 (1a)												

RJEŠENJE:

- 1) Sada: 1€=0,9\$; tj. **1,1€=1\$**
...znači za 1€ mogu da kupim manje \$
- 2) $10\% * 20.000 = 2.000 € - FR$

NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE -APRESIJACIJA-

Knjigovodstveno obuhvatanje finansijskog rashoda (negativne kursne razlike) u slučaju pojave apresijacije (revalvacije) se vrši:

- 1) **Odobranjem računa – Ino kupci u vrijednosti po starom kursu , zaduženjem računa- Finansijski rashodi (za visinu obračunate razlike); zaduženjem računa - Devizni račun.**

Evidentirali smo POTRAŽIVANJE po tada
važećem kursu u ino valuti (\$)..po kursu
npr. 1€=1\$

<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">D</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Ino KUPAC</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">P</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">(PS) \$</td> <td style="text-align: center;">1a) Vrijednost po starom kursu</td> <td></td> </tr> </table>	D	Ino KUPAC	P	(PS) \$	1a) Vrijednost po starom kursu		<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">D</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Finansijski rashodi</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">P</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">1) Razlika po osnovu apresijacije</td> <td></td> </tr> </table>	D	Finansijski rashodi	P		1) Razlika po osnovu apresijacije	
D	Ino KUPAC	P											
(PS) \$	1a) Vrijednost po starom kursu												
D	Finansijski rashodi	P											
	1) Razlika po osnovu apresijacije												
<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">D</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Devizni račun</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">P</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">1a) Vrijednost po novom kursu</td> <td></td> </tr> </table>		D	Devizni račun	P		1a) Vrijednost po novom kursu							
D	Devizni račun	P											
	1a) Vrijednost po novom kursu												

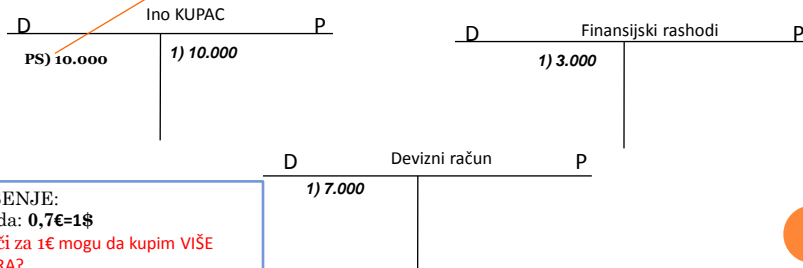
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE -APRESIJACIJA-PRIMJER

Ps na rn-Ino kupac je 10.000 (tj. 10.000\$ po kursu od 1\$:1€)
 1) Ino kupci su uplatili na devizni račun iznos duga u cjelini.
 Srednji kurs strane valute u odnosu na izvještajnu valutu na dan
 uplate bio je 1\$=0,7€

Napomena!
 Apresijacija €-povećava se
 "moć"€ u odnosu na \$

Evidentirali smo POTRAŽIVANJE po
 tada važećem kursu u stranoj valuti!

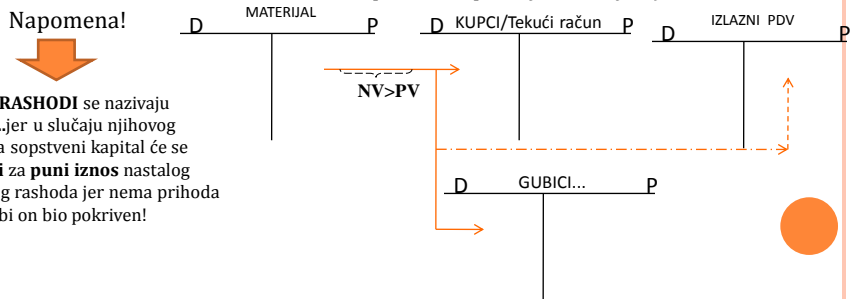

RJEŠENJE:
 1) Sada: **0,7€=1\$**
 ...znači za 1€ mogu da kupim VIŠE
 DOLARA?

57-OSTALI RASHODI (GUBICI PO...)..

➤ nastaju kao: posljedica prodaje imovine
 preduzeća (osnovnih sredstava, zaliha,
 HOV, i sl.) po cijeni koja je niža od
 nabavne odnosno nominalne vrijednosti,
 manjkovi na imovini ustanovljeni
 inventarisanjem, gubici po osnovu otpisa
 potraživanja...

Postupak knjigovodstvenog evidentiranja se
 vrši:
 1) odobranjem računa - Materijal za
 visinu NV i (izlazni PDV (za vrijednost
 obračunatog PDV-a)) zaduživanjem računa -
 Kupci/Tekući račun za visinu PV i za iznos
 obračunate razlike između veće NV i niže PV
 zaduživanjem računa - Ostali rashodi (Gubici
 po osnovu prodaje materijala).

OSTALI RASHODI se nazivaju
GUBICI...jer u slučaju njihovog
 nastanka sopstveni kapital će se
 smanjiti za **puni iznos** nastalog
 osnovnog rashoda jer nema prihoda
 iz kojeg bi on bio pokriven!

PITANJA???

